

Stichting Huygensmuseum

Jaarverslag 2022

Inhoudsopgave

1. Voorwoord
2. Eén Huygensmuseum
3. Collectie
4. Tijdelijke tentoonstellingen
5. Publiek, educatie en activiteiten
6. Verhuur en museumwinkel
7. Communicatie en PR
8. Mensen en organisatie
9. Financieel jaarverslag

1. Voorwoord

Het jaarverslag 2022 staat in het teken van het samengaan van twee musea in Voorburg, Huygens' Hofwijck en Museum Swaensteyn tot één (inter)nationaal museum.

Het Huygensmuseum bestrijkt hiermee alle museale onderdelen, van tentoonstellingsbeleid, de afstemming van zakelijke- en publieksevenementen, het samenbrengen van de grote groep vrijwilligers, marketing, communicatie en financiën.

Het jaar 2022 markeert de start van een transitieproces van beide musea onder de naam Huygensmuseum. Het Huygensmuseum zal zijn activiteiten organiseren en presenteren op de twee locaties: Hofwijck als historisch erfgoed-locatie en de locatie Herenstraat 101 voor tentoonstellingen. De integratie van beide organisaties is gestart, voor de bezoekers betekende dit dat zij één ticket kochten voor één toegangsprijs. Dit had zelfs een positief effect op de bezoekersinkomsten.

Na negen jaar parttime directeur van Museum Swaensteyn, is Peter van der Ploeg in april 2022 met pensioen gegaan. Hij is opgevolgd door Lea van der Vinde, die als fulltime directeur van het Huygensmuseum het samenvoeging-proces is gestart en ook in 2023 zal voortzetten.

Ondanks de onzekerheden ten gevolge van de Covid-19 coronapandemie, de directiewisseling waarbij de juist gestarte directeur met het bestuur heeft moeten besluiten de driemaal uitgestelde "Constantijn Huygens, Een leven in brieven" te moeten annuleren, is het toch nog mogelijk geweest om vier tentoonstelling te organiseren.

Door het bestuur is tevens het besluit genomen om enkele nevenactiviteiten te stoppen, zoals het projectleiderschap van het archeologische Romeinen-Limes project in Park Arentsburg, en het voorzitterschap, de organisatie en de vele werkzaamheden voor het Erfgoedpodium. In 2023 zal het Huygensmuseum voor het Erfgoedpodium wel de financiële zaken blijven afhandelen.

Ook de bezoekersaantallen en -inkomsten vielen, ondanks het staartje coronapandemie-sluiting, de annulering van de grote publiekstrekker-tentoonstelling en het terugdringen van het aantal gratis activiteiten, niet tegen.

Door de inzet van directeur Lea van der Vinde, secretariaat Astrid van Nes, administratief medewerker Tanja Pulles en al onze vrijwilligers is het transitie jaar 2022 redelijk goed verlopen.

Wang Choy
bestuursvoorzitter Stichting Huygensmuseum

2. Eén Huygensmuseum

De Stichting Huygensmuseum en de Vereniging Hofwijck blijven als juridische entiteiten bestaan, maar het Huygensmuseum treedt op als de museumorganisatie,

De **Vereniging Hofwijck** is in 1914 opgericht door liefhebbers die de buitenplaats van sloop wilden behoeden en er in 1928 het *Huygensmuseum* openden. Sindsdien beheert de vereniging het gebouw, de tuin en de collectie. De Vereniging is eigenaar van het gebouw, tuin en collectie.

De **Stichting Museum Swaensteyn** is ontstaan uit een fusie van *Museum Swaensteyn* (Voorburg) en de *Stichting Historische Collectie Veur-Stompwijk* (Leidschendam). Het werd het nieuwe *Stadsmuseum Leidschendam-Voorburg*, met een centrale locatie in een van de oudste straten van Voorburg, tegenover het historische Huize Swaensteyn. In 2018 is de naam gewijzigd in Museum Swaensteyn.

Het bestuur van de Stichting Museum Swaensteyn en de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Hofwijck besloten om per 1 januari 2022 alle exploitatie activiteiten onder te brengen in de Stichting Museum Swaensteyn en deze te hernoemen in Stichting Huygensmuseum.

De stichting huurt de roerende en onroerende goederen van de Vereniging om die te kunnen exploiteren als museum en evenementenlocatie. Daarmee geeft de Vereniging de locatie, Hofwijck-collectie en -inventaris in bruikleen aan de Stichting.

De stichting wijzigde haar doelstellingen in de statuten in: "het ontwikkelen en uitvoeren van museale activiteiten in het bijzonder het exploiteren van een museum dat zich richt op Constantijn- en Christiaan Huygens, het Huis van Oranje van de zeventiende eeuw tot heden, met name Prinses Marianne en het erfgoed van Leidschendam-Voorburg en de regio, in het bijzonder dat van Forum Hadriani en de Limes." Het gaat daarbij om periodieke tentoonstellingen met te verwachten actuele publieksattracties die de continuïteit van de collectie en collectieonderhoud en eventuele collectie uitbreiding waarborgen.

3. Collectie

In 2022 is een eerste begin gemaakt met het vaststellen van een nieuw collectiebeleid. Zowel het beheer, de registratie, standplaatscontrole van de collecties voorwerpen en archieven, als de bruikleen- en schenkingsadministratie van beide organisaties moet geüniformeerd en up to date gebracht worden.

Als dit op orde is, kunnen we ook starten met passend acquisitiebeleid en actiever bruikleen-gebruik voor tentoonstellingen, waarmee we invulling zullen geven aan het meerjaren beleids- en activiteitenplan.

Bijzonderheden t.a.v. de collectie in 2022

Gedenksteen van Prinses Marianne

Op de Erfgoeddag (30 april 2022) werd er in de Prinses Marianne-kamer van het museum een gedenksteen onthuld die toebehoorde aan het bezit van de prinses.

De steen werd 'ontdekt' in Duitsland en weer teruggehaald naar Voorburg, waar glaskunstenaar Ming Hou Chen de steen repareerde. De onthulling werd verricht door Tilly Zwartepoorte, voorzitter van de Stichting Erfgoed Prinses Marianne en Prinses Marianne zelf gespeeld door de vrijwilliger Anne-Claire van der Burg.

Kussenkast

Begin dit jaar werd een 18e eeuwse kussenkast geschonken aan het Huygensmuseum. De kast was generaties lang in het bezit van de familie en is nu door J.D. Ragay geschonken aan het museum.

De kast heeft een bijzondere geschiedenis: hij werd in de eerste helft van de 19e eeuw aangekocht door David Ragay (1772-1850), thesaurier van de koningen Willem I en Willem II en vertrouweling van prinses Marianne. In de periode dat hij werkzaam was voor de koninklijke familie, van 1830 tot zijn dood in 1850, woonde hij in de Thesaurie naast Paleis Noordeinde. Dit was tevens zijn kantoor en deze kussenkast heeft daar jarenlang gestaan.

Portret van Constantijn schoon te maken

Collectiemedewerkers van het Mauritshuis zijn naar Hofwijck gekomen om de lijst en het glas van het portret van Constantijn Huygens schoon te maken.

Een bijzondere kans om het schilderij heel goed van dichtbij te bekijken! We zijn het Mauritshuis dankbaar dat ze dit kosteloos voor ons wilden doen

4. Tijdelijke tentoonstellingen

Constantijn Huygens. Een leven vol brieven, helaas geannuleerd.

De eerste grote tentoonstelling van het Huygensmuseum in samenwerking met het **Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis**, die na drie jaar voorbereiding en na driemaal vanwege COVID-19 te zijn uitgesteld, moest definitief worden geannuleerd. Voor de nieuwe directeur, het bestuur en de samenwerkingspartners een moeilijke beslissing. Verschillende scenario's zijn onderzocht, waaronder een tentoonstelling in kleinere vorm. In alle scenario's bleef het onzeker of het realiseerbaar was, zowel op organisatorisch als op financieel vlak. De vraag of beide locaties, Hofwijck en Swaensteyn, aan de beveiligings- en klimaateisen van de vele bruikleengevers voorbereid waren, speelde hierin een belangrijke rol. In 2023 zullen hierin verbeteringen worden aangebracht, met name in Swaensteyn.

Ook voor de betrokken gastconservatoren Ad Leerintveld en Ineke Huysman was dit een bittere pil, hen trof geen enkele blaam. De boekpresentatie van "Constantijn Huygens, een leven in brieven" op 2 april 2022 en bijbehorend congres in de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag op 2 december 2022 heeft wel, en onder grote belangstelling, plaats gevonden.

Constantijn Huygens. Geuren en Beelden

6 april t/m 3 juli 2022

Deze amuse, het woord zegt het al, was als een voorproefje van de tentoonstelling Constantijn Huygens "Een leven in brieven" bedoeld.

De tentoonstelling Geuren en Beelden werd door Robbert Dijkgraaf, de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, feestelijk geopend met het aansteken van de Constantijns *Geurkaars* die in samenwerking met De Jonge Akademie en de cosmetica-firma HUYGENS PARIS en Marypierre Julien, parfumeur bij Givaudan, opnieuw hebben gecreëerd.

Huygens Exchange - What has Huygens ever done for us?

6 april t/m 3 juli

Tien studenten van de *Jewellery Linking Bodies*-afdeling van de Gerrit Rietveld Academie hebben ieder een object gemaakt waarin zij hun visie op Constantijn Huygens en zijn wereld verbeelden. Een hedendaagse visie op een van de grote mannen uit onze Gouden Eeuw.

Frans Kokshoorn. Een leven, een oeuvre

23 april - 14 augustus 2022

Een overzichtstentoonstelling van de in Voorburg geboren en getogen kunstenaar Frans Kokshoorn. Een leven, een oeuvre, zijn sculpturen uit verschillende periodes. Van het vroege academische werk en de eerste gipsen beelden uit de jaren '70 tot de laatste serie beelden die Frans vlak voor zijn dood maakte in 2021. Daarnaast werden voor het eerst ook oude foto's, werkschetsen en voorstudies uit zijn nalatenschap getoond.

Kersttentoonstellingen in het Huygensmuseum

7 december - 8 januari

De vrijwilligers hebben tijdens Covid-19 pandemie tweemaal de kersttentoonstellingen voorbereid en opgebouwd - en weer gesloten vanwege de overheidsmaatregelen.

In 2022 organiseerden zij de kersttentoonstellingen nogmaals, nu eindelijk weer voor publiek. Ditmaal weer succesvol met vele bezoekers

5. Publiek, educatie & activiteiten

Museumbezoek

Het Huygensmuseum ontving in 2022 het aantal van 11.477 bezoekers.

In verband met de maatregelen rondom de Covid-19 pandemie was het museum gesloten tot 26 januari. Aanvankelijk onder restricties, die werden pas in maart 2022 beëindigd.

In de rest van het jaar zijn een aantal activiteiten en evenementen georganiseerd die het vermelden waard zijn:

Presentatie van het Engelstalige boek 'Huygens and Hofwijck'

14 april 2022

Onder titel *Huygens and Hofwijck, the inventive world of Constantijn and Christiaan Huygens* beschrijft het boek het ontstaan en het functioneren van deze groene lusthof aan de Vliet en haar befaamde bewoners. Lokaal historicus Kees van der Leer en hortulanus Henk Boers publiceerden de oorspronkelijke versie in 2016. De vertaling in het Engels werd verzorgd door Jane Choy.

Erfgoeddag Oranje aan de Vliet op 30 april

Leidschendam-Voorburg heeft nauwe banden met de Oranjes. Prinses Marianne woonde er en Constantijn Huygens was secretaris en raadsman van de Oranjes. Het thema van de Erfgoeddag op zaterdag 30 april is dan ook 'Oranje aan de Vliet'. Die dag zijn er allerlei activiteiten voor jong en oud in dit thema.

Brievenconcert 'Uit het leven van Constantijn Huygens'

7 mei 2022

De bekende Voorburgse zangeres en voordrachtskunstenares Julia Bronkhorst las en verbeeldde een aantal brieven uit het oeuvre van Constantijn Huygens, begeleid door de Uruguayaanse klavecijnist Leonardo Valiante, met zingende muzikale vrienden in de rol van Constantijn Huygens en tijdgenoten.

Bijzonder was dat Leonardo Valiante het klavecimbel bespeelde, dat in 2021 door de Japanse dirigent en klavecimbelspeler Masato Suzuki aan Hofwijck in bruikleen werd gegeven.

Dag van het Kasteel

6 juni 2022

Huygens' Hofwijck en veertien andere kastelen, landgoederen en buitenplaatsen in de provincie Zuid-Holland, openen met een feestelijk activiteitenprogramma de deuren voor het publiek en een programma voor jong en oud.

In de tuin was van alles te beleven voor kinderen met een theatervoorstelling "Ik wil een ridder zijn!" van Deep Deep. Ook was de Sterrenwacht Rijswijk aanwezig, met twee telescopen. Natuurlijk waren ook Constantijn en Christiaan Huygens zelf aanwezig om alle gasten te verwelkomen.

Het geheugen van geur

10 juni 2022

In de lezing "Het geheugen van geur" werd het publiek meegenomen langs de route van het vinden van de recepten, het reconstrueren van de geur in het lab, het belang van geur in het leven van Constantijn Huygens en hoe geuren en emoties aan elkaar gekoppeld worden in onze hersenen.

Venetia's air

25 juni 2022

Venetia's air was een voorstelling van muziektheater Lukka, waarin een vrouw uit de 17de eeuw een stem krijgt. De muziektheatervoorstelling was gebaseerd op en geïnspireerd door het schilderij "Portrait of Venetia Stanley on her deathbed" van Anthony van Dijck.

**Cultureel Zomerfestival
27 augustus 2022**

**Uitmarkt in Den Haag
6 september 2022**

**Open Monumentendag
10 september 2022**

Het Huygensmuseum was toegankelijk tijdens de Open Monumentendag. Anders dan in vorige jaren was er geen gratis entree, maar kregen bezoekers 50 % korting op de entreprijs, met 143 betalende bezoekers als resultaat.

**Museumnacht 2022
8 oktober 2022**

Ook aan de Museumnacht 2022 deed het Huygensmuseum mee. Het thema was 'Eten en drinken in de 17e eeuw'. De organisatie was geheel in handen van de vrijwilligers.

**Uitreiking van de Christiaan Huygens Prijs
10 oktober 2022 in Hofwijck**

Sara Issaoun heeft de Christiaan Huygensprijs 2022 mogen ontvangen met het proefschrift 'Lifting the Veil on Black Holes: Approaching the Event Horizon with High-resolution Imaging'.

6. Verhuur en museumwinkel

Een belangrijke bron van inkomsten zijn de verhuur van de vergaderruimtes, de tuin en het huis, catering, diners, lunches, trouwerijen en fotosessies.

In 2022 zijn er 13 huwelijke voltrokken, 12 diners in het huis georganiseerd en is de vergaderzaal van het Poortgebouw 31 maal verhuurd.

De museumwinkel van Hofwijck was al een belangrijke bron van inkomsten en de beperkte aanpassing van de winkel layout met een nieuw assortiment in Swaensteyn heeft direct effecten in de omzet laten zien.

7. Communicatie en PR

In 2022 heeft het Huygensmuseum aandacht besteed aan free publicity, wat resulteerde in een aantal artikelen in landelijke media.

Een greep uit de resultaten:

- RTL4: *Onderweg naar de Regio*
- *Huygens was ook parfumeur* in Algemeen Dagblad, 5 april 2022
- *Icoon Huygens'Hofwijck op internationale kaart* in Telegraaf, 7 april 2022
- Interview met Tom Buijtendorp in Swaensteyn over zijn nieuwe boek 'De vergeten stad' over Forum Hadriani, in *Stan Huygens Journaal*, Telegraaf, 29 september 2022

8. Mensen en organisatie

Het Huygensmuseum zou niet kunnen functioneren zonder de belangeloze, enthousiaste en vooral betrokken wijze waarop de vrijwilligers zich inzetten voor het museum. In het verslagjaar was dit wederom het geval. Wij, bestuur en directie, willen hen daarvoor op deze plek onze grote dank betuigen.

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Huygensmuseum bestond eind 2022 uit:

Wang Choy, voorzitter

Gilbert Croqué, penningmeester

Harry Kortman, Interim secretaris

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar driemaal.

Governance Code Cultuur

Huygensmuseum hanteert de Governance Code Cultuur. De Governance Code Cultuur is een instrument voor goed bestuur en toezicht in de cultuursector.

Museum Swaensteyn onderschrijft de Ethische Code voor Musea en de Code Diversiteit & Inclusie.

Personeel

De staf van het museum bestaat eind 2022 uit:

drs. Peter van der Ploeg, directeur (0.3 fte) tot 30 april 2022

drs. Lea van der Vinde, directeur (fulltime) vanaf 1 mei 2022

drs. Karlien Ritter, hoofd museale zaken (1 fte) *

drs. Femke Overdijk, conservator (1 fte) *

mw. Tanja Pulles, administratief medewerker (0,3 fte)

mw. Roos Diks, schoonmaak (0,1 fte)

* Beide medewerkers zijn per 30 december 2022 uit dienst getreden

Vrijwilligers

De 122 vrijwilligers van Huygensmuseum vormen een belangrijk deel van het kapitaal van het museum. Zij draaien kassadiensten, begeleiden ontvangsten, geven lessen aan leerlingen en klussen in het museum. Het Huygensmuseum heeft een vrijwilligersbeleid en een vrijwilligersstatuut.

De vrijwilligers ontvangen geen betaling of onkostenvergoeding voor hun werk. Wel kunnen zij deelnemen aan cursussen en zijn er informatieve bijeenkomsten die worden afgesloten met een drankje.

In het verslagjaar vonden drie vrijwilligersbijeenkomsten plaats, waarin bestuur en directie de vrijwilligers informeerden over beleid, toekomstplannen en actuele ontwikkelingen.

Aan het eind van het verslagjaar maakten de volgende vrijwilligers deel uit van het team:

Willemien Alberts	Ellen van Hasselt	Hans Nelck
Elli van Alderwege	Diane Hermse	Astrid van Nes
Henk Appeldooren	André Hoek	Froukje Neuman
Marga Baak	Nel van Hoeven	Kees Nijgh
Loes Beuk	Anke de Hoop	Marianne Nugteren
Piet Blokland	Dick ten Hove	Auke Oevering
Margreet Bouma	Renate Huber	Betty Oevering
Anja de Bruijn	Els Janse	Inge Ooms
Anne-Claire van der Burg	Mary Jermias	Hans van Oosten
Trui Casteleijn	Gabrielle Klunne	José Ouwendijk
Jane Choy	Ellen Koevoet	Ideke Penning
Wang Choy	Helen Kokshoorn	Andrea Peschel
Hans Clemens	Leonie Kool	Jacques Plugge
Bob Commerell	Frits Koppe	Sonja van Puffelen
Westgeest Corrie	Peter Kors	Joep Pulles
Brigitte van Cromvoirt	Harry Kortman	Koen Pulles
Gilbert Croqué	Nellie van Laar	
John van Dijk	Johan Lako	Rik Remmerswaal
Hans Dikker Hupkes	Loekie Laurentiu	Marlies Roscam Abbing
Fons Draisma	Kees van der Leer	Dana de Ruiter
Ellen Driessen	Lucia van Leeuwen	Marion Rusman
Doutsen Ebbendorf	Ellen van Let	Irma van Scheijndel
Ellen Edelenbos	Henk Letter	Janny Schipper
Hester Elemans	Michelle Lucardie	Frans Schoevaars
Melora van Eyk	Marianne Mesker	Mieke Schuijt
Marianne Gnirrep	Meindert Marijs	Gwen Sebus
Desi Goudman	Hetty Matthiesen	Ria Segers
Thea van de Graaff	Ronald Meekel	Greet Sikkens
Ria van der Ham	Alfred Moest	Sylvia Simonis
Tom Hamoen	Margriet Mol	Leo Sloof
Alexa Hardon-Ovink	Ellen Natzijs	Ruud Sluis

Marina Snijders
Pety Span
Annemarie Splinter
Ellie van der Ster
Marianne Stikvoort
Hannie Straver
Diet Toet
Annemarth van der Touw
Auke Tuizenga
Marion Tump

Rob Ukkerman
Jan Verduijn
Anneke Verkerk
Christien Verschut
Bep Verstallen
Gemma Vezzola
Carlo Vezzola
Anneke Visser
Rosa Visser
Karlijn Vollebregt

Anat van Weegberg
Otto Werner
Corrie Westgeest
Wijnand Wiegeraadt
Gerda Woltjer
Nora Yorukseven
Jack Zuurmond
Lies Zwanenburg
Thea van Zwieter

Onderscheiding Ad Leerintveld

Op zaterdag 2 april 2022 werd Ad Leerintveld, oud-voorzitter van de Vereniging Hofwijck, vereerd met een Koninklijke onderscheiding, en werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Hij ontving het lintje voor zijn inzet voor het levend houden van de nalatenschap van dichter, componist en diplomaat Constantijn Huygens.

9. Financieel jaarverslag